

cions efectuades per l'Agrupació Excursionista de Granollers al suposat poblat ibèric de Céllecs, s'han trobat uns fragments de ceràmica amb marcada tradició de la cultura indígena, que inclina a suposar que amb anterioritat al poblat ibèric posterior, hi hauria hagut un nucli d'habitació de la primera Edat del Ferro. Amb tot, fins que s'emprenguin els treballs per la total excavació del lloc citat, no serà hora de determinar exactament aquesta suposició.

Els íbers, en la segona Edat del Ferro, poblaren especialment els turons; preocupats per lluites constants, triaven amb preferència les alçades, que els facilitaven la defensa. Els íbers foren els primers que edificaren els nuclis agrupats, probablement per una major economia i per finalitat estratègica. Ells modificaren el sistema d'habitació predominant; desterraren l'habitació de les coves i les estances isolades, per a constituir els primers agrupaments. La construcció de les cases era amb pedra sola, utilitzant per això els materials primers que tenien al seu abast. La teulada deuria ésser amb matèries vegetals, ja que en els diferents poblats coneguts no s'han trobat restes de ceràmica que hagués servit per a cobrir la casa. Com tampoc l'agricultura ni la ramaderia deurien tenir gaire importància, ja que no s'han trobat habitacions suplementàries per a servir d'eixopluc als cereals ni al bestiar. Naturalment que les dues coses existien, car han estat les primeres preocupacions de l'home, en els principis de la cultura, ampliar el sistema de recol·lecció vegetal per medis artificials i el de la caça per medi de la cria del bestiar. Uns i altres facilitaven l'alimentació i evitaven un desplaçament excessiu; de la recollida de gramínees en tenim mostres en les pedres corbes i corrons que utilitzaven per la mòlta i en les eines agrícoles trobades, entre altres llocs a Puig Castellar i actualment al Museu de Barcelona, que confirmen la suposició. De totes maneres, és probable que els conreus fossin poc extensos, ja que en part podien recollir productes naturals.

Dels poblats ibèrics, per a l'estudi de l'habitació, ens cal passar a l'època romana amb la importació de la seva cultura per mitjà de la conquesta. Els romans feren abandonar, en general, la construcció de pedra rústega en sec i a voltes amb fang, per a usar grans blocs de pedra tallada que avui encara són l'admiració dels que visiten les restes romanes (Tarragona, Girona, Barcelona, La Torrassa de Llinàs, etc.)

El progrés de l'agricultura i una major seguretat deurien influir en el poblament isolat en les valls. L'aspecte de les cases (les riques sobre tot) havia d'ésser totalment canviat de la civilització ibèrica. Tot el benestar possible es veu que exigien aquells patricis i així hem pogut trobar, principalment a Tarragona, estàtues que deurien servir per l'embelliment de la llar columnes i capitells en molts llocs, com a Vic, Barcelona, etc.; termes a Caldes, piscina i estatuària a La Garriga, mosaics a Cardedeu, etc., etc.